

Oláh Miklós 60 éves

Tapasztalatom szerint az ember, ahogy korosodik, úgy válik az emlékezete egyre szelektívebbé. Vannak dolgok, amelyekre egészen tisztán emlékezem, sőt minél többször felidézem a pillanatot, annál élesebben látom, legalábbis azt hiszem. Vannak viszont történések, amelyekre egyáltalán nem emlékszem, miközben lényegesen fontosabbak, mint amire azt hiszem, hogy igen.

No, egy ilyen fontos történés Oláh Miklóssal való első találkozásom, amire egyáltalán nem emlékszem, hogy hol és mikor volt. Ki hozott minket össze, stb. Egy biztos, hogy Miklóssal való találkozásunk, majd közös tevékenységünk és ritkuló együttlétünk, olyan, mintha gyerekkorunk óta ismernénk egymást. Bármikor tudunk úgy beszélgetni bármiről, mintha tegnap hagytuk volna abba, miközben az utóbbi években hónapok is eltelnek a személyes találkozásaink között.

Amire viszont határozottan emlékszem és talán Oláh Miklós egyéniségét és a társadalmi folyamatokhoz és azok körülméneihez való viszonyát is jól jellemzi az a veszprémi színházigazgató-választás ügye.

A Veszprém megyei közgyűlés 1991. február 11-én döntött a veszprémi Petőfi Színház igazgatójának kinevezéséről. A döntés eredménye, akkor felkorbácsolta a kulturális életet és meglehetősen erőteljes vád és támadás érte az épp, hogy csak megalakult megyegyűlés tagjait és vezetőit. Ekkor a közgyűlés elnöke voltam, és a döntést követően elsődlegesen nekem kellett képviselnem a testület döntését, amelynek következtében a Madách Színház akkori igazgatója,

Kerényi Imre vezetésével a kulturális sajtó, míg dr. Horváth Balázs, volt belügyminiszter, országgyűlési képviselő vezetésével a pártpolitika támadása alá kerültem.

Ekkor jött Oláh Miklós és azt mondta, hogy a támadásokkal, a vádakkal szemben egy módon tudunk szembeszállni, ha az ügyben keletkezett minden dokumentumot nyilvánosságra hozunk. Javasolta, hogy készüljön egy részletes könyv a színházigazgató kinevezés történéseiről. Így jelent meg Oláh Miklós szerkesztésében 1991 augusztusában a „Szokatlan szerepben avagy hogyan válasszunk színidirektort” című kötet, amely tartalmazza a színházigazgató-választással kapcsolatos dokumentumokat, hivatalos leveleket, pályázatokat, testületi jegyzőkönyveket, a nyomtatott és az elektronikus sajtó termékeit, interjúkat és tanulmányokat.

A kötetet válogató és összeállító Oláh a bevezetőjében többek között a következőket írja. „A kötet összeállításának rendezőelve a kronológia és a teljesség iránti igény. Az utóbbi nem a válogatás kockázatával járó szerkesztői gyávaság következménye. Viszonylagos teljességével a gyűjtemény az érintettek és az érdeklődők kíváncsiságán túl tudományos igényű vizsgálódások (például tartalom- és döntéselemzés) tárgyául is szolgálhat.”

Oláh Miklós szakmai, tudományos tevékenységének „rendezőelve” az elmúlt évtizedek alatt nem változott, csak tovább mélyült és még alaposabbá vált. Akik olvastak már Oláh tanulmányt azok jól tudják, hogy a teljesség megragadására való törekvése mindig meghatározó, miközben a szakmai igényesség és a saját magával szembeni szigorú elvárás teszi teljessé az írásait.

Oláh Miklós ugyanakkor nem „csupán” ismert és elismert kutató (akinek főbb kutatási területei: a társadalmi nyilvánosság, a helyi társadalom és a helyi hatalom, a te-

rületfejlesztés és a területi tervezés, az igazgatásszociológia, a művelődésszociológia, a területi identitás, a politikai földrajz, a választói magatartás, a közvélemény- és piac-kutatás, valamint a nonprofit szektor és a civil társadalom) és tudományos tanulmányok szerzője, hanem aktív részese a társadalom megismerését szolgáló közösségeknek.

A különféle szervezetekben viselt tisztségei a következők: a Magyar Szociológiai Társaság tagja (1988-), az MTA VEAB Szociológiai Munkabizottság tagja (1986-), titkára (1998-2000), alelnöke (2000-2002), valamint a Közigazgatási Munkabizottság tagja (2016-), a Magyar Politikai Intézet (MAPI) alapító tagja (1996), A Nyilvánosságért és a Civil Társadalomért Alapítvány kuratóriumának elnöke (2000-), A Veszprém Megyei Nonprofit Központ alapító programvezetője (2000-2001), A CIVIL A PÁLYÁN nonprofit hírnapló felelős szerkesztője (2001-2003), kiadója (2002-), A Balatoni Civil Szervezetek Szövetségének elnökségi tagja (2001-), alelnöke (2007-2012). A felsorolásból is érzékelhető, hogy több szakmai szervezet alapításában is részt vett. Számomra ezek közül a legfontosabb, hogy a Comitatus Önkormányzati Szemle egyik alapítója (1991-), jelenleg is a szerkesztője és a szerkesztő bizottság tagja, valamint a COMITATUS Társadalomkutató Egyesület titkára (1991-).

Az önkormányzatiság kutatása mellett kísérletet tett az önkormányzás közvetlen gyakorlásával is azáltal, hogy Balatonfüzfő Város képviselő testületének tagja és a Településfejlesztési és Településüzemeltetési Bizottság elnöke volt a 2006-2010 közötti ciklusban.

A történelem-népművelő szakos főiskolai diploma (Szombathelyi Tanárképző Főiskola, 1981.) mellett a szociológiai egyetemi diplomával (Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara, 1988.) is rendelkező Oláh Miklós egyéniségének jellemzője, hogy alapvetően csapatjátékos,

illetve igyekszik felkarolni a nála fiatalabb szakembereket és támogatni őket a szakmai életútjukon.

Folyamatosan tanul, így 2008-ban eljuttott a Pécsi Tudomány Egyetem Multidiszciplináris Doktori Iskola abszolutóriumáig, amelyet a túlvállalt mindennapi munka miatt még nem fejezett be. Ugyanakkor nem „csupán” a közös munka során tanít, hanem kivette részét a felsőoktatási képzésekben is, így a társadalomkutatás módszertanát, a deviancia szociológiáját, illetve szociális kutatást tanította a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola Szociális munkás tanszékén, valamint az Európai és magyar civil társadalom volt a témája a Veszprémi Egyetem, Európai Tanulmányok Központja által szervezett kurzusoknak. Felkérésre esetenként előadásokat tartott az ELTE Regionális Földrajz Tanszékén és a Veszprémi Egyetemen. Több hazai és nemzetközi konferencián tartott előadást, a különféle kutatások eredményeiről.

Oláh Miklós törekedett arra, hogy kutatási eredményei és javaslati hasznosuljanak. E tekintetben is sikeres és eredményes a munkája, különösen, ha arra gondolunk, hogy „csupán” a Balatonnal kapcsolatos kutatási eredményei, mintegy 50 egyetemi szakdolgozatban és 12 PhD disszertációban hasznosultak.

Oláh Miklós népművelői vénája megjelenik abban is, hogy igyekszik a tehetségeket felkarolni és pályájukat támogatni. Érvényes ez a fiatalabb kutató társakra és a képzőművészekre egyaránt. Miklósnak köszönhetjük, hogy a Comitatus folyóirat és a kiadó könyveinek jelentős részét Györgydeák György (1958-2008) illusztrálta, illetve a folyóirat képszerkesztője volt haláláig. (Talán nem meglepő, hogy a „Szokatlan szerepben” kötetben a szöveget is Györgydeák „grafikai illusztrációk kísérik”.)

A sokoldalú Oláh Miklós magánéletéről most nem kívánok írni, viszont nem hagyható szó nélkül több szenvedélye közül a szőlé-

szet és borászat. Ahogy a tanulmányait, úgy a borait is kellő gondoskodással, féltéssel és akkurátusan készíti Miklós. Nekem megadott az élmény, hogy ezeket a Tóth Ákossal közösen jegyzett borokat megízlelhettem és címkékkel láthattam el.

No, de térjünk vissza Oláh Miklóshoz a tudós elméhez és gondolkodóhoz. Életművének egyik fontos szelvénye az írásaiban ragadható meg.

Az Oláh-életmű a publikációi elemzése alapján

Oláh Miklós nevéhez 11 olyan könyv kiadása kötődik, amelynek ötletgazdája, szerkesztője és részben szerzője is egyben. Az első ilyen jellegű könyv a „Gyöngyvirágtól lombohullásig”- avagy lapszéli jegyzetek egy rendszerváltás margóján címet viselte 1990-ből, és amelyet még a Veszprém Megyei Tanács Önkormányzati és Személyzeti Osztálya tett közzé.

Ezt követően jelent meg az „Önkormányzati választások Veszprém megyében 1990.” kötet, már a Megyei Önkormányzat Közigazgatási és Informatikai Szolgáltató Iroda kiadásában 1991-ben. A rendszerváltozás első szabad választásait feldolgozó elemzések és kiadványok hagyományt teremtettek: az 1994-ben és 1998-ban, 2002-ben és 2006-ban megtartott választások eredményei is feldolgozásra kerültek.

A legutóbbi, 2017-es, jelentős szakmai visszhangot kiváltó, több szerzős (Dombi Gábor, Horváth Áron, Kabai Gergely, Fodor-Kun Eszter, Oláh Miklós, Sápi Zoltán, Szabó Pál, Tóth Balázs István), „A területi tőke és magyarországi dimenziói” című tanulmánykötetnek nem csak a szerzője, és társszerkesztője (Szabó Pállal és Tóth Balázs Istvánnal), de egyben kiadója is a balatonfüzfői Nyilvánosságért és Civil Társadalomért Alapítvány révén Oláh Miklós.

Oláh Miklós publikációinak teljes jegyzéke ugyan nem ismert, de 19 olyan tanulmánykötetről tudunk, amelyben fellelhető egy, vagy több írása. Az első Oláh tanul-

mányt („Egy helyi döntés körülményeiről – Dabas” címmel, amelyet Vágvölgyi Andrásal közösen jegyez) is magába foglaló könyv még 1985-ben, a Társadalomtudományi Intézet gondozásában, Gombár Csaba és Pál László szerkesztésében (Helyi hatalom-helyi társadalom V.) jelent meg. A szerző sokoldalúságát is jól tükrözi a tanulmánykötetek szerkesztőinek névsora: Agg Zoltán, Beszteri Béla, Böhm Antal, Cséfalvi Zoltán, Gázsó Ferenc, Gergő Zsuzsa, Glatz Ferenc, Gombár Csaba, Hervainé Szabó Gyöngyvér, Láncki András, Pál László, Pálné Kovács Ilona, Stumpf István, S. Szabó Péter, Szoboszlai György, Verebélyi Imre.

A felkutatott publikációs jegyzék alapján 89 szakmai írása jelent meg eddig különféle folyóiratokban. Kiemelkedően sok tanulmányát közölte a Comitatus Önkormányzati Szemle, az általa is alapított folyóiratban összesen 78 esetben szerepel szerzőként, vagy társszerzőként Oláh Miklós. Több alkalommal a folyóirat egyes számainak társszerkesztője is volt. A szerző Comitatusban közzétett írásainak akár jelképes összegzését is jelentheti, hogy az első Oláh írás az új megyei folyóirat első számában jelent meg, melynek címe: „A megye helye”, míg a legutóbb itt megjelent írása A „Veszprémi Műhely” című, magának a folyóiratnak és alkotó közösségnek a keletkezéstörténetét írja meg 2016-ban.

A Comitatus mellett megjelentek tanulmányai két alkalommal is a Magyar Közigazgatás, a Szociológiai Szemle és a Turizmus Bulletin hasábjain. Egy-egy tanulmány olvasható tőle a Civil Szemle, Falu Város Régió, a Szín, a Tájökológiai Lapok és a Területi Statisztika folyóiratokban. De cikkei, tanulmányai jelentek meg (az azóta sajnos megszűnt) veszprémi kiadású Új Horizont című irodalmi folyóiratban, és a SÉD című kulturális periodikában is.

A tanulmányok mellett szívesen készít Oláh Miklós többnyire másokkal közösen interjúkat is. Erre példa Agg Zoltán fő-

szerkesztővel együtt készített beszélgetések két alkalommal, 1999-ben és 2011-ben Pintér Sándor, majd egy ízben, 2004-ben Lamperth Mónika belügyminiszterekkel. Ugyancsak ők készítették interjút Dióssy László TÖOSZ elnökkel 2001-ben és Porga Gyula Veszprém polgármesterével, 2015-ben. Az Agg – Oláh duó előbb Navracsics Tibor szerkesztővel egészült ki, amikor Bihari Mihály politikussal készítették interjút, 1993-ban, majd Csíte András szerkesztővel, amikor 2008-ben beszélgettek Kovács Miklós turisztikai szakállamtitkárral. Ugyancsak Csíte András volt Oláh Miklós kérdező társa, amikor Navracsics Tibor igazságügyi és közigazgatási miniszterrel 2010-ben készült az interjú.

Oláh Miklós tanulmányainak egy részében társszerzőkkel is találkozhatunk. A közös művek társszerzői közül a legtöbbet Agg Zoltán főszerkesztővel (12), Dombi Gáborral (7), Csíte Andrással (5) és Retz Tamással (5), Navracsics Tiborral (4), valamint Bokor Ibolyával (3) és Kovács Ernővel (3), továbbá Kabai Gergellyel (2) és Vágvölgyi Andrással (2) együtt jegyzi Oláh Miklós. együtt jegyzi Oláh Miklós. Egy-egy közös tanulmány szerzői között találkozhatunk Csatári Bálint, Ferencz Zoltán, Flachner Zsuzsan-

na, Horváth Áron, Pallaghy Orsolya, Pataki György, Vári Anna, Várkonyi Tibor és a feleség, Horváth Viola nevével.

Az írások címét elemezve egyértelmű, hogy a legtöbb tanulmány a Balatonnal (összesen: 23) összefüggésben íródott. Jelentős számot (21) képviselnek még az országgyűlési és önkormányzati választásokkal kapcsolatos publikációk. Kiemelésre érdemes (11) a közvélemény kutatási eredmények közzététele, a megyekérdéssel (10), az identitás (8) és régió (8) kutatással foglalkozó írások.

A Comitatus Önkormányzati Szemle és Oláh Miklós munkássága szervesen összeforrtak. A szerkesztőbizottság elnökeként örömmel köszöntöm e rendhagyó összegzéssel a folyóiratunkon keresztül is a hatvanévest! Isten éltesen sokáig, Miklós!

ZONGOR GÁBOR

Jegyzet

Lásd még e számunkban Agg Zoltán írását „Nemes-Nagy József 70, Zongor Gábor 65 és Oláh Miklós 60 éves is elmúlt, avagy nem a kor az érdem” címmel

Hivatkozott irodalom

Agg Zoltán (szerk.): Repertórium a kezdetektől máig (1991-2018), COMITATUS: ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE XXVIII.:(228.) pp.3-135. (2018)

